

Nuk është fundi i Botës! Udhëzuesi i Debitorit për Procedurat e Falimentimit në Shqipëri

Udhëzuesi nuk ka si qëllim të ofrojë këshillë ligjore të çfarëdo lloji. Subjektet ose individët e interesuara për këshilla ligjore duhet të kërkojnë ndihmën e përshtatshme profesionale.

Në partneritet me:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Departement of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Përmbajtja

Pjesa 1 – Një vështrim i përmbledhur dhe i shpejtë i Falimentimit	7
1.1. Çfarë është falimentimi, përfitimet e tij dhe pse duhej ky Udhëzues?	7
1.2. Duke menduar për procedurën e falimentimit: një përmbledhje e shkurtër se si veprohet.8	
1.3. Kontaktet kryesore për informacion	12
Pjesa 2 – Një vështrim më i thelluar: një “zhytje” në Procedurën e Falimentimit	12
2.1. Përballja me vështirësinë financiare	12
2.2. Çfarë veprimesh mund të kryejë një person për të shmangur falimentimin?	12
2.3. Kushtet dhe rekomandimet për fillimin e procedurës së falimentimit	14
2.4. Efektet e hapjes së një rasti për Debitorin	15
2.4.1. Detyrimi i zbulimit dhe bashkëpunimit të plotë.....	15
2.4.2. Kufizimi i administrimit dhe disponimi i pasurive.....	16
2.4.3. Pasuritë e Përfshira	16
2.4.4. Pasuritë e Përrjashtuara	17
2.4.5. Veprimet e Shmangies	17
2.4.6. Publikimet dhe njoftimet	18
2.5. Procesi – si të zhvillohet procedura?.....	19
2.5.1. Faza e përbashkët	19
2.5.2. Faza e riorganizimit	21
Kundërshtimi dhe Ankimi kundër Planit të Riorganizimit	23
2.5.3. Faza e likuidimit	24
2.5.4. Riorganizimi i përshpejtuar i LF-së	26
2.6. Shkarkimi i debitorit nga detyrimet – Rifillimi.....	27
Shtojca I	29

© Korporata Ndërkombëtare Financiare 2021. Të gjitha të drejtat e rezervuara.

2121 Pennsylvania Avenue, N.W.

Washington, D.C. 20433 Internet: www.ifc.org

Materiali mbrohet nga e drejta e autorit. Kopjimi dhe/ose transmetimi i pjesëve ose i gjithë këtij materiali pa leje mund të përbëjë shkelje të ligjit në fuqi. IFC-ja nuk garanton saktësinë, besueshmërinë ose plotësinë e përmbajtjes së përfshirë në këtë material, apo për përfundimet ose gjykimet e përshkruara këtu, dhe nuk mban asnjë përgjegjësi për ndonjë lëshim ose gabim (përfshirë, pa kufizime, gabime tipografike dhe teknike) në çfarëdo përmbajtjeje ose për mbështetje në të.

Rreth IFC-së

IFC-një anëtare e Grupit të Bankës Botërore-është institucioni më i madh global i zhvillimit i përqendruar në sektorin privat të tregjeve në zhvillim. Ne punojmë në më shumë se 100 vende, duke përdorur kapitalin, ekspertizën dhe ndikimin tonë për të krijuar tregje dhe mundësi në vendet në zhvillim. Në vitin fiskal 2020, ne kemi investuar 22 miliardë dollarë në shoqëri private dhe institucione financiare në vendet në zhvillim, duke shfrytëzuar fuqinë e sektorit privat për t'i dhënë fund varfërisë ekstreme dhe për të rritur prosperitetin e përbashkët. Për më shumë informacion, vizitoni www.ifc.org.

RRETH AUTORËVE

KALO & ASSOCIATES (themeluar më 1994) është një zyrë ligjore e cila ofron shërbime ligjore në të gjitha aspektet e ligjit tregtar në Shqipëri dhe Kosovë, duke përfaqësuar shoqëri dhe agjenci të shquara, të huaja dhe ndërkombëtare, përfshirë disa Fortune 500, që bëjnë biznes në një spektër të gjerë të industrive në të gjithë globin, përfshirë rajonin e Ballkanit. Zyra punëson avokatë të kualifikuar dhe të përkushtuar me përvojë të konsiderueshme në trajtimin e çështjeve ligjore të sofistikuara dhe komplekse dhe transaksione sipas standardeve ndërkombëtare, në mjedisin lokal. Zyra administron me sukses dhe në kohën e duhur çështje tregtare për shkak të departamenteve të strukturuar: 1) Shoqëritë tregtare (M&A dhe JV), 2) Shërbime bankare dhe financiare, 3) Projektet (koncesione dhe PPP) në fushat e energjisë & burimeve natyrore, 4) Pronësia intelektuale (përfshirë mbrojtjen e të dhënave personale, etiketimin, shkeljen e të drejtave të pronësisë intelektuale, 5) Punësimi & migracioni, dhe 6) Përfaqësimi në gjykatë, ndërmjetësimi dhe arbitrazhi. KALO & ASSOCIATES gëzon njohjen rajonale duke qenë një anëtar themelues i SEE LEGAL (South East European Legal Group), grupi drejtues rajonal i 10 zyrave ligjore, të cilat ofrojnë shërbime ligjore cilësore, duke përfshirë transaksione tregtare ndërkufitare në 12 juridiksione të SEE LEGAL që prej 2003.

ANDRÉS F. MARTÍNEZ është Specialist i Lartë në Sektorin Financiar në fushën e Falimentit dhe Zgjidhjes së Borxhit, pjesë e Praktikës Globale të Grupit të Bankës Botërore për Financat, Konkureshmërinë dhe Inovacionin. Andrés është diplomuar në fushën e të drejtës në vitin 2000 dhe ka praktikuar ligjin e falimentit në një kompani të madhe ligjore në Argjentinë, që kur u pranua në dhomën e avokatëve (2001) deri në 2008, kur u bashkua me Grupin e Bankës Botërore. Ai ka drejtuar treguesin e “paaftësisë paguese” të “Doing Business” (të Bërit Biznes) të Grupit të Bankës Botërore deri në 2011 dhe që atëherë ka ofruar konsulencë në disa vende në lidhje me reformën në fushën e falimentit dhe zgjidhjes së borxhit, në Europën Lindore dhe Azinë Qendrore, Amerikën Latine, Azinë Lindore dhe Lindjen e Mesme. Në pozicionin e tij aktual, ai drejton dialogun me disa qeveri në lidhje me çështje teknike në fushën e zgjidhjes së borxhit dhe paaftësisë paguese.

SERGIO A. MURO punon si Konsulent në fushën e Falimentit dhe Zgjidhjes së Borxhit (me fokus tek falimenti dhe zbatimi i kontratës), pjesë e Praktikës Globale të Grupit të Bankës Botërore për Financat, Konkureshmërinë dhe Inovacionin. Që në 2016, ai ka ofruar konsulencë vendeve të ndryshme mbi reformën për zgjidhjen e borxhit, duke përfshirë sistemet e falimentit dhe rekuperimin e borxhit në Europën Lindore dhe Azinë Qendrore, Azinë Lindore, dhe Lindjen e Mesme. Përveç kësaj, ai drejton Projektin e Gjykatës së Lartë Argjentinase në Universidad Torcuato Di Tella, ku ai studion mënyrën si merren vendimet e Gjykatës së Lartë.

PROJEKTI DHE PËRBËRJA E GRUPIT

Menaxheri i Projektit | Igor Matijevic, është një Specialist i Lartë i Sektorit Financiar në Departamentin e Këshillimit për Krijimin e Tregjeve pranë Grupit të Bankës Botërore (IFC/WBG), me eksperiencë prej 15 vitesh në këtë organizatë ndërkombëtare në disa shtete të Evropës dhe Azisë Qendrore (ECA) me fokus kryesisht në Ballkanin Perëndimor. Gjithashtu,

ai është Menaxher Rajonal i Projektit Zgjidhja e Borxhit dhe Dalja e Biznesit në Ballkanin Perëndimor, në kuadër të së cilit organizon dhe lehtëson zbatimin e tij në pesë shtete operacionale (Shqipëri, Bosnja dhe Hercegovina, Kosovë, Maqedonia e Veriut dhe Serbi) nëpërmjet komunikimit dhe koordinimit me klientët qeveritar, agjencitë dhe institucionet, si dhe rrjetit të gjërë të palëve të interesit ndërkombëtar dhe lokal. Z. Matijevic zotëron dije të thella dhe eksperiencë në legjislacionin dhe zbatimin e zgjidhjes së borxhit, shoqëruar me një mirëkuptim të fortë në mundësimin e biznesit dhe në reformat e sektorit financiar.

Koordinatorja e Projektit Irena Gribizi, i është bashkuar IFC-së që në vitin 2001 dhe ka punuar si Drejtuese Operacionale për menaxhimin e disa projekteve në Shqipëri me fokus zhvillimin e sektorit privat. Nga viti 2012 znj. Gribizi, Profesioniste e Certifikuar në Menaxhimin e Projektit (PMP) është angazhuar si konsulente për IFC-në/Grupin e Bankës Botërore dhe në cilësinë e koordinatores për Shqipërinë, ka drejtuar projektet për përmirësimin e klimës ku operon biznesi, ku mund të përmendim: Thjeshtësimi i Taksave dhe Transferimi i Çmimit, Logjistika Tregtare në Ballkanin Perëndimor, Klima e Investimeve dhe Konkureshmëria në Agrobiznes, Mbështetja për Lehtësimin e Tregtisë dhe Zgjidhja e Borxhit dhe Dalja nga Biznesi. Si pjesë e projektit të fundit, ajo ka dhënë kontribut të konsiderueshëm në negociatat me klientët qeveritarë, në hartimet e propozimeve për projektin, në koordinimet e aktiviteteve në vend dhe në menaxhimin e gjithë ekipit lokal dhe të huaj për projektin. Znj. Gribizi ka mbështetur projektin veçanërisht në disa seminare të nivelit të lartë me zyrtarë të qeverisë sikurse ka drejtuar me sukses procesin e hartimit të ligjit të ri për falimentin në Shqipëri.

Nën mbikëqyrjen e: Damien Shiels, Menaxher i Praktikës, (IFC AS), në Evropën Lindore & Azinë Qëndrore, Praktika Globale për Financat, Konkureshmërinë dhe Inovacionin dhe Mahesh Uttamchandani, Menaxher i Praktikës, EFNFI, Praktika Globale për Financat, Konkureshmërinë dhe Inovacionin.

1 Një vështrim i përmbledhur dhe i shpejtë i Falimentimit

1.1. Çfarë është falimentimi, përfitimet e tij dhe pse duhej ky Udhëzues?

Sistemi i falimentimit parashikon disa mënyra për të trajtuar paaftësinë paguese, një situatë ku debitori nuk është në gjendje të shlyejë borxhet brenda afatit. Kur debitori është person juridik, sistemi është krijuar të trajtojë gjithashtu debitorët që pritet të jenë në gjendjen e paaftësisë paguese.

Personat në vështirësi financiare mund të përfitojnë nga procedurat e falimentimit në një sërë mënyrash. Sistemet efektive të falimentimit i lejojnë debitorët të kenë një periudhë frymëmarrjeje, sapo të hyjnë në procedurën formale dhe të parandalojnë garën për pasuritë e tij. Për më tepër, ato rrisin besimin midis palëve, duke kufizuar gjithashtu problemet e veprimit kolektiv, të cilat shpesh pengojnë arritjen e marrëveshjeve të ristrukturimit. Madje edhe kur përpjekjet për riorganizim nuk rezultojnë të suksesshme, ato promovojnë procedura efikase për shitjen e pasurive në likuidim, duke mbrojtur dhe maksimizuar vlerën për shpërndarje.

Debitorët, të cilët janë persona fizikë, kanë përfitime të rëndësishme shtesë. Në përfundim të procedurave të likuidimit, këta debitorë shpesh lirohen nga detyrimet e tyre të mbetura, “të shkarkuar nga detyrimi” në përputhje me Ligjin e Falimentimit në Shqipëri (në vijim: LF. Shih diskutimin më të hollësishëm më poshtë).^[1]

Ky Udhëzues i Debitorit të Falimentimit në Shqipëri (në vijim referuar si “Udhëzuesi”) është hartuar për të informuar dhe ndihmuar debitorët që zhvillojnë (ose që dëshirojnë të fillojnë) procedurat formale të falimentimit sipas LF-së. Nëpërmjet LF-së, debitorët përpiqen të përmbushin detyrimet e tyre në maksimumin e mundshëm dhe të rifitojnë aftësinë paguese në një mënyrë të drejtë, transparente dhe të paanshme.

Udhëzuesi është hartuar për të ndihmuar debitorët të përcaktojnë nëse një zgjidhje sipas LF-së është e përshtatshme për ata dhe për të zhvilluar procedurat e LF-së. Udhëzuesi do të shqyrtojë gjithashtu zgjidhjet për të parandaluar falimentimin. Pasi debitori merr parasysh këto zgjidhje dhe nëse këto do të përcaktohen se nuk janë të përshtatshme, ai duhet të marrë parasysh që opsioni i fundit, i cili është kërkesa për hapjen e procedurës së falimentimit, është mënyra e përshtatshme për të rikthyer aftësinë paguese.

[1] Shkarkimi i debitorit nga borxhi do t'i nënshtrohet disa kufizimeve që synojnë të parandalojnë sjelljen abuzive, në mënyrë që të gjithë kreditorët të trajtohen në mënyrë të drejtë në përputhje me ligjin.

1.2. Duke menduar për procedurën e falimentimit: një përmbledhje e shkurtër se si veprohet

Ky Udhëzues i siguron lexuesit një pikë fillestare për t'u njohur me sistemin shqiptar të falimentimit. Megjithatë, Udhëzuesi nuk është hartuar që të ekspozojë plotësisht sistemin. Përkundrazi, një studim i hollësishëm i LF-së dhe legjislacionit përkatës është i nevojshëm për të kuptuar plotësisht këtë pjesë të rëndësishme të sistemit juridik shqiptar.

Një person duhet të ndjekë 7 rregulla kryesore kur mendon të fillojë procedurat formale të falimentimit:

- Shmangeni! Të paktën provojeni!

Procedurat e falimentimit nuk janë mënyra e preferuar për të dalë nga borxhet. Përkundrazi, ato janë mundësia e fundit, pasi të gjitha opsionet e tjera kanë rezultuar të pavlefshme. Në shumë raste debitorët do të jenë në gjendje të shmangin procedurat formale të falimentimit, edhe nëse janë të paaftë për të paguar, nëse arrijnë një marrëveshje me kreditorët e tyre. Edhe nëse përpjekja në mirëbesim për ristrukturim privat dështon, procedurat e falimentimit shpesh kanë më shumë gjasa të jenë të suksesshme nëse fillohen pas përpjekjeve të tilla. Për më tepër, një gjykatë kompetente, ka më shumë gjasa të mbështesë debitorin në rrugën e tij të gjatë dhe me pengesa gjatë procedurave. Si rrjedhojë, debitorët këshillohen të ndërmarrin të gjitha hapat sa më shpejt që të jetë e mundur për të shmangur falimentimin. Jo vetëm që kjo mund të shpëtojë debitorët nga falimentimi në shumë raste, por mund të funksionojë në avantazhin e tyre gjatë procedurave kur falimentimi është i pashmangshëm.

Shembull: CarCare Shpk ofron shërbime për mirëmbajtjen e automjeteve. Gjatë 24 muajve të fundit fitimet e biznesit ishin tepër të mëdha. Gjatë muajve të fundit, shoqëria u përball me ulje të kërkesës dhe kishte vështirësi në pagimin e borxheve ndaj furnizuesve të materialeve. CarCare, në përpjekje për të shmangur falimentimin e pritshëm, kërkoi një mbledhje me të gjithë kreditorët e saj. Ajo ofroi shlyerjen e borxhit për të gjithë kreditorët 4 muaj me vonë të të gjitha pagesave në këmbim të një norme shtesë interesi prej 6% të vendosur për shkak të vonesës, si dhe kushteve dhe zgjidhjeve të tjera ligjore të përshtatshme për të siguruar qëndrueshmërinë e shoqërisë sipas propozimit të ri, si dhe gjasat për të qenë në gjendje të plotësojë kushtet e reja në vazhdimësi.

Rezultati: Kreditorët mund të pranojnë ose refuzojnë propozimin. Megjithatë, kjo tregon një propozim në mirëbesim nga CarCare. Në rast se propozimi refuzohet dhe si përfundim nisin procedurat e falimentimit, përpjekjet e ndershme të CarCare për të shmangur falimentimin do të luajnë një rol të rëndësishëm në lehtësimin e pranimit të një plani riorganizimi si pjesë e procedurave të falimentimit.

- Kostoja e Procedurave të Falimentimit

Para zgjedhjes së opsionit të paraqitjes së një kërkesë zyrtare, debitorët duhet të vlerësojnë nëse mund të mbulojnë koston e procedurave të falimentimit. Kushti paraprak i gjykatës për miratimin e kërkesës për falimentim është që të sigurohet që kostoja e procedurave mbulohet nga debitori. Në të kundër, gjykata do ta bllokojë dhe refuzojë kërkesën.

Shembull: Supozoni sikur Albania Agri Shpk (AA) është e paaftë të paguajë dhe merr në konsideratë procedurat e falimentimit. Supozoni se pasuritë e shoqërisë, përfshirë llogarinë e saj bankare, kanë vlerë më të vogël se pretendimet e të gjithë kreditorëve të AA-së, por më të madhe se kostoja e pritshme e procedurave të falimentimit.

Rezultati: Për shkak se pasuritë e AA-së janë të mjaftueshme për të mbuluar kostot e falimentimit, kërkesa e AA-së ka gjasa të pranohet. Do të jetë i njëjti rast edhe nëse kostot do të ulin më tej vlerën e masës së falimentimit.

- **Merrni parasysh fillimisht Opsionin e Riorganizimit**

LF-ja parashikon një mënyrë të vetme për fillimin e procedurave të falimentimit, e cila mund të ndahet në likuidim ose riorganizim. Në çdo kohë gjatë procedurave, një debitor mund të kërkojë likuidimin e menjëhershëm. Megjithatë, personat fizikë dhe juridikë që nisin procedurat e falimentimit duhet gjithmonë të marrin parasysh mundësinë e riorganizimit të borxheve me miratimin e kreditorëve të tyre. Kjo mund të përfshijë perioda të zgjatura shlyerjesh, zbritje, norma më të ulëta interesi, etj. Nga këndvështrimi i debitorit, kjo zgjidhje zakonisht preferohet në vend të likuidimit, pasi debitori mund të vazhdojë të administrojë biznesin e tij.

Shembull: Alba ka krijuar borxhe nga disa persona që i kanë dhënë hua dhe nuk mund t'i kthejë ato në kohë siç është rënë dakord. Megjithatë, Alba, nuk arriti t'i bindte kreditorët e saj për një shtyrje të afatit të shlyerjes. Gjithsesi, ajo e di se pasuritë e saj kanë një vlerë rishitje prej 45% në total të të gjitha detyrimeve të papaguara. Për më tepër, Alba mund të vërtetojë se nëse kreditorët e saj do të bien dakord të shtyjnë shlyerjen e huasë me gjashtë muaj, ajo do të jetë në gjendje të shlyejë 70% të shumave që duhen paguar në atë kohë.

Rezultati: Së pari, Alba duhet të përpiqet të shmangë procedurat e falimentimit duke hyrë më parë në negociata me kreditorët e saj. Kreditorët mund të pranojnë marrëveshje të reja, ku do të përfitojnë të gjithë duke shmangur procedurat e falimentimit. Megjithatë, nëse këto negociata dështojnë dhe falimentimi mbetet e vetmja zgjidhje, Alba ka ende mundësi të paraqesi me sukses çështjen e saj në gjykatën e falimentimit.

- **Merrni parasysh edhe Opsionin e Likuidimit**

Janë të shumta arsyet që mund t'i shtyjnë kreditorët të përzgjedhin likuidimin e pasurive të debitorit të tyre në vend të riorganizimit të borxheve. Në shumë raste, kjo mund të jetë një zgjidhje e përshtatshme. Si rrjedhojë, debitori duhet ta marrë në konsideratë këtë opsion. Zbulimi, vlera dhe vendndodhja e pasurive ekzistuese është veçanërisht e rëndësishme dhe debitori duhet të pajtohet dhe të bashkëpunojë plotësisht me të gjitha palët.

Shembull: Rena Shpk shpalli falimentimin. Ajo negocioi për disa muaj me 2 kreditorët e saj për rishlyerje, por nuk pati rezultat. Pas dështimit të këtyre negociatave, Rena po merr parasysh depozitimin e kërkesës, ndërsa bashkëngjit të njëjtin plan si një propozim brenda procedurës së falimentimit.

Rezultati: Ka shumë gjasa që kreditorët do të refuzojnë propozimin sipas të njëjtave kushte dhe për pasojë ka shumë mundësi që gjykata të urdhërojë likuidimin e Rena Shpk.

- **Përgatitni kërkesën dhe Depozitojeni! – Kërkesa**

Depozitoni një kërkesë të plotë bashkë me dokumentat përkatëse. Debitorët të cilët vendosin të përfshihen në procedurat e falimentimit, duhet të ndjekin udhëzimet e LF-së dhe të përfshijnë të gjithë informacionin dhe dokumentat e nevojshme siç parashikohet në Nenin 14. Në kërkesën e tyre, debitorët duhet të jenë të qartë dhe transparentë në lidhje me arsyet e kërkesës dhe të përfshijnë në të, të gjitha informacionet zyrtare në lidhje me veprimtarinë e tyre. Kërkesa duhet të përfshijë gjithashtu informacione të detajuara financiare për tre vitet e fundit, si dhe të gjitha informacionet për pasuritë e debitorit. Më në fund, debitori që paraqet kërkesën duhet të përfshijë informacione për të gjithë kreditorët e tij të njohur.

Shënim: Neni 14 parashikon kërkesa shtesë për pajtueshmërinë. Lexojini dhe mësoni se si të veproni plotësisht në përputhje me të. Sigurisht, këshillat specifike ligjore rekomandohen për të siguruar që pasojat e procesit të kuptohen mirë në rastet konkrete.

- **Mos harroni Shkarkimin nga borxhi!**

Shpesh, një nga gjërat më të rëndësishme që duhet të mbajnë parasysh debitorët persona fizikë të cilët aplikojnë për procedurat e falimentimit është që të shkarkohen nga borxhet dhe shumëfishimi i procedurave të ekzekutimit. Debitorët persona fizikë mund të paraqesin në çdo kohë gjatë procedurave të falimentimit një kërkesë për shkarkimin nga borxhet e papaguara. Megjithatë, një kërkesë e tillë përfshin në të njëjtën kohë një kërkesë për likuidim.

Shkarkimi nga borxhi mund të refuzohet nëse një debitor nuk përmbush kërkesat e përcaktuara në Nenin 158 të ligjit, që përfshin dy pika: dëshminë e pastër të penaltetit dhe regjistrimin e transaksioneve të zhvilluara në mirëbesim.

Shembull: Adi depoziton një kërkesë për fillimin e procedurës së falimentimit në përputhje me Nenin 14 të LF-së. Kjo kërkesë është e dyta e depozituar nga Adi në 5 vitet e fundit, të cilit i ishte dhënë tashmë një shkarkim nga borxhi.

Rezultati: Një shkarkim i dytë nga borxhi mund t'i jepet Adi-t. Sidoqoftë, nëse shkarkimi i parë është anuluar për arsye të mosrespektimit, gjykata e falimentimit nuk do të miratojë kërkesën e dytë të shkarkimit nga borxhi.

- **Bashkëpunoni plotësisht gjatë Procedurës së Falimentimit**

LF-ja përfshin kërkesa të rrepta që duhen përmbushur nga debitorët. Këto kërkesa mund të jenë në lidhje me pjesëmarrës të ndryshëm në procedurë, përfshirë; gjykatën, administratorin dhe kreditorët. Për shembull, debitorët e falimentimit duhet të mbajnë një marrëdhënie të mirë pune me administratorët dhe t'i përditësojnë për vendimet që mund të ndikojnë të drejtat ose pozicionet e kreditorëve.

Shembull: ADA Shpk, një firmë që i nënshtrohet riorganizimit, ka dy kreditorë. Ajo është e interesuar të paguajë një borxh që ka ndaj kreditorit kryesor të saj, Bankës Teta sepse ky borxh mbledh norma interesi më të larta se borxhi ndaj Bankës Gama.

Rezultati: Ky transaksion i pazakontë duhet të kontrollohet fillimisht nga administratori. Administratori mund të autorizojë transaksionin nëse ai rrit vlerën e masës së falimentimit dhe nëse nuk ndikon negativisht në pozicionin e Bankës Gama ose të kreditorëve të tjerë të tij.

1.3. Kontaktet kryesore për informacion

Më poshtë jepet lista e institucioneve ku debitorët mund të gjejnë informacione të mëtejshme në lidhje me procedurat e falimentimit në Shqipëri.

- Qendra Kombëtare e Biznesit (www.qkb.gov.al)
- Gjykata Kompetente e Falimentimit (www.gjykata.gov.al)
- Agjencia e Mbrojtjes së Konsumatorit (www.mbrojtjakonsumatorit.al)
- Ministria e Drejtësisë (www.drejtesia.gov.al)

2 Një vështrim më i thelluar: Një “zhytje” në Procedurën e Falimentimit

2.1. Përballja me vështirësinë financiare

Debitorët duhet fillimisht të përpqen të shmangin falimentimin. Ndonjëherë, edhe përpjekjet më të mira mund të mos mjaftojnë për ta parandaluar falimentimin. Sapo një debitor është në vështirësi financiare, procedurat e falimentimit janë mundësia e fundit për të trajtuar mbingarkesën me borxhe. Megjithatë, debitorët duhet të marrin në konsideratë procedurat e falimentimit si shpresën e fundit dhe duhet të përpqen të shmangin falimentimin. Në rast falimentimi, debitorët duhet të paraqesin një kërkesë brenda 60 ditëve, nga data kur debitori është vënë ose duhet të ishte vënë në dijeni.

Me fjalë të tjera, pritshmëria nga një debitor përgjegjës, i cili mund të ketë vështirësi financiare, pritet që fillimisht të ndërmarrë hapat e nevojshëm për ta shmangur atë. Megjithatë, ndonjëherë, edhe përpjekjet më të mira mund të mos mjaftojnë për ta parandaluar falimentimin. Kur një debitor është në vështirësi financiare, procedurat e falimentimit janë mënyra e fundit, e përshtatshme, për ta trajtuar atë.

Nga të vepruarit në mirëbesim vijnë dy pasoja që shmangin falimentimin.

- Shanset për miratim nga gjykata rriten – një debitor, i cili mund të vërtetojë që falimentimi ishte i pashmangshëm dhe se bëri gjithçka për ta shmangur, ka më shumë gjasa të fitojë mbështetjen e gjykatës për kërkesën e tij për fillimin e procedurave të falimentimit.
- I pozicionuar më mirë në sytë e kreditorëve – Kreditorët mund të jenë më të gatshëm për të bërë kompromis dhe për të mbështetur kushtet e propozuara të debitorit, nëse nuk e humbin besimin tek debitori, veçanërisht në lidhje me arsyet e fillimit të procedurave të falimentimit.

2.2. Çfarë veprimesh mund të kryejë një person për të shmangur falimentimin?

- Shlyerja e borxheve me kreditorët dhe me përmbaruesit

Shpesh, thjesht qasja ndaj një kreditori në mënyrë të drejtpërdrejtë mund ta ndihmojë një person për të shmangur procedurat e falimentimit. Debitorët, të cilët nuk janë në gjendje të përmbushin detyrimet e tyre, mund ta shohin si mundësi gjetjen e një lloj plani alternativ shlyerjeje me kreditorët e tyre. Kjo mund të përfshijë për shembull riprogramimin e pagesave ose uljen e interesave. Edhe nëse propozimi i një debitori refuzohet, përsëri ai mund të tregojë besimin e tij të mirë.

Kur shumica e borxhit është e madhe ose në të përfshihen një numër i madh kreditorësh, propozimi i debitorit për një mbledhje të kreditorëve dhe një përpjekje për të rin negociuar marrëveshjet e kredisë mund të funksionojë. Kreditorët mund të marrin parasysh situatën e përgjithshme dhe të përpqen të shmangin procedurat formale të falimentimit duke kuptuar që me kompromis mund të shmangin një situatë

të dëmshme për të gjithë ata. Si rrjedhim, ata mund të bien dakord për zvogëlimin e detyrimit të papaguar me objektivin që më në fund të arrijnë shlyerjen.

- **Ulja e shpenzimeve**

Ulja e shpenzimeve ndryshon midis debitorëve persona fizikë dhe personave juridikë. Personat fizikë mund të ndalojnë së përdoruri kartat e kreditit duke zvogëluar kështu akumulimin e borxhit. Më tej, ata mund të vendosin t'i shtyjnë disa blerje, të paktën përkohësisht. Personat juridikë mund të zgjedhin t'i ulin shpenzimet duke zvogëluar numrin e stafit ose pagat e tyre, ose përmes uljes së shpenzimeve të biznesit, duke përfshirë ndalimin e çdo aktiviteti që nuk është produktiv.

- **Rritja e të ardhurave**

Debitorët që arrijnë të rrisin të ardhurat, kanë shanse më të mira për të shmangur falimentimin. Kreditorët mund ta shohin këtë si një arsye kryesore për të mbështetur përpjekjet e debitorëve. Të ardhurat e një personi fizik mund të rriten nga punësimi shtesë ose nga shitja e shërbimeve. Në disa situata, debitorët mund të gjenerojnë të ardhura nga investimi edhe pse rreziku i dështimit gjithashtu duhet patur parasysh. Personat juridikë mund të jenë të suksesshëm në rritjen e të ardhurave duke ri-përcaktuar pasuritë në aktivitete më fitimprurëse ose përmes rritjes së shitjeve.

- **“Mos ecni në litarin e ngushtë të borxhit”**

Debitorët shpesh këshillohen të dalin nga falimentimi (dhe nëse është e mundur, nga borxhet) dhe të qëndrojnë atje.

Shpesh njerëzit e shikojnë jetesën me borxhe si diçka normale. Rreziku endemik për këto situata nuk është gjithmonë i dukshëm, deri në shfaqjen e paaftësive paguese, të cilat janë shpesh të papritura. Komoditeti i të jetuarit me borxhe mund të përkeqësohet duke u shndërruar në një peshë të padurueshme. Mund të ndikojë gjithashtu në aftësinë e tij për të marrë borxh, duke zvogëluar më tej mundësinë e këtij personi për të patur akses në financim dhe duke e shtyrë gradualisht personin në pikën që nuk ka më kthim pas.

- **Ndihma profesionale**

Debitorët mund të kërkojnë ndihmë profesionale. Kur debitorët nuk janë në gjendje të gjejnë vetë zgjidhje, mund të garantohen disa mënyra të tjera. Kreditorët ndonjëherë humbasin besimin në synimet ose aftësinë e debitorëve të tyre për të përmbushur detyrimet dhe refuzojnë të komunikojnë me ta. Në këtë pikë, mund të jetë e nevojshme përfshirja e një pale të tretë. Në shumë vende, programet e administrimit të borxhit ose ndihma profesionale, janë një ndihmë e çmuar për t'u marrë me paaftësinë paguese. Në Shqipëri, kjo industri nuk është plotësisht e zhvilluar, megjithatë disa subjekte të tilla si zyra ligjore, kontabilistë dhe zyra kontabël kanë aftësinë të ndihmojnë në këtë kontekst. Kjo mund t'i ndihmojë debitorët të zbulojnë mënyra të reja për të organizuar borxhet e tyre. Gjithashtu, mund t'i ndihmojë debitorët të shmangin kontaktin e drejtpërdrejtë me agjencitë e mbledhjes së parave dhe në vend të kësaj, të përqendrohen në të mësuarit se si të trajtojnë problemet e borxhit duke përvetësuar mënyra ose praktika të reja.

2.3. Kushtet dhe rekomandimet për fillimin e procedurës së falimentimit

Debitorët që i konsiderojnë procedurat e falimentimit si mënyrë për të dalë nga vështirësia ekonomike duhet të punojnë në planifikimin dhe prezantimin e çështjes së tyre. Në pjesën më të madhe, ato do të diktohen nga LF-ja. Për më tepër, disa veprime që nuk përcaktohen në mënyrë specifike në ligj, mund t'i ndihmojnë debitorët për procedura më të lehta dhe më të suksesshme.

- Përgatitja

- Gjatë periudhës përpara dorëzimit të kërkesës së tyre, debitorët duhet të përpiqen të ndër marrin të gjitha veprimet e arsyeshme të mundshme për të parandaluar falimentimin. Ndërsa ky nuk është një detyrim specifik i diktuar nga LF-ja, veprime të tilla kanë të ngjarë të jenë të suksesshme në shumë situata dhe mund të jenë të dobishme edhe nëse nuk janë të tilla, pasi ato dëshmojnë mirëbesimin e debitorit që ka shumë gjasa t'i ofrojë atij mbështetje. Shihni diskutimin më lart.
- Debitorët duhet të dorëzojnë një kërkesë brenda 60 ditëve nga dita kur vënë re se janë në paftësi paguese. Nëse Debitori nuk respekton këtë detyrim, ai dhe anëtarët e organit drejtues mund të mbajnë përgjegjësi personalisht për çdo dëm që mund të pësojnë kreditorët, për shkak të fillimit të vonuar. Pavarësisht sa më sipër, duhet theksuar se mosdepozitimi brenda kësaj periudhe kohore nuk e pengon debitorin ta depozitojë më vonë.

- Bazat për një kërkesë:

- Kur një debitor (person fizik ose juridik) kërkon fillimin e procedurave të falimentimit, kërkesa e tij mund të bazohet në paftësinë paguese aktuale ose në pritshmërinë që paftësia paguese do të ndodhë në të ardhmen e afërt. Kërkesa e një kreditori, nga ana tjetër, mund të depozitohet vetëm në ekzistencën e një borxhi likuid, të maturuar dhe të papaguar. Në rastin e fundit, çështja do të hapet nëse kreditori vërteton paftësinë paguese të debitorit.
- Përkufizimi i paftësisë paguese sipas LF-së varet nga lloji i debitorit të përfshirë në një rast të caktuar. Në rastin e personave fizik, falimentimi i referohet situatave kur një individ nuk mund të paguajë borxhet e tij/saj kur ato maturohen. Kjo shpesh quhet si testi i likuiditetit për shkak të përqendrimit në pamundësinë për të shlyer borxhet me likuiditetin e gjeneruar nga debitori. Përkufizimi i paftësisë paguese për personat juridik është më fleksibël. Në rastin e personave juridik, paftësia paguese i referohet jo vetëm pamundësisë për të paguar borxhet pasi ato maturohen, por edhe ato situata kur totali i detyrimeve të debitorit tejkalon vlerën totale të pasurive të tij (shpesh të referuara si testi i bilancit). Secili prej këtyre testeve, të përmbushur në mënyrë të pavarur, plotëson përkufizimin e paftësisë paguese për një person juridik.
- Siç u përmend më parë, debitorët duhet të kenë gjithashtu pasuri të mjaftueshme për të mbuluar të gjitha shpenzimet e falimentimit.

- Depozitoni një kërkesë:

- Depozitoni një kërkesë për procedurat e falimentimit që përfshin:
- Një raport që tregon shkaqet e paftësisë paguese dhe analizën e debitorit për të ardhmen e biznesit;

- Bilanci dhe pasqyrat financiare të 3 viteve të fundit;
- Përshkrimin e plotë të të gjitha pasurive, përfshirë, vendndodhjen dhe vlerën, regjistrimet dhe pretendimet e pasurisë që ekzistojnë kundër një prone të tillë;
- Një listë të të gjithë kreditorëve të debitorit dhe të personave me detyrimet që i detyrohen debitorit.

2.4. Efektet e hapjes së një rasti për Debitorin

2.4.1. Detyrimi i zbulimit dhe bashkëpunimit të plotë

Një komponent i rëndësishëm i procedurave të suksesshme të falimentimit sipas LF-së është bashkëpunimi i debitorit me administratorin dhe me kreditorët e tij. Një bashkëpunim i tillë nuk pritët thjesht nga sistemi ligjor në mënyrë që të jap rezultate më të mira, por LF-ja gjithashtu e kthen atë në një detyrë që ka një debitor dhe menaxherët e tij. Detyra përfshin çdo rrethanë të rëndësishme në lidhje me procedurat e falimentimit.

Detyra e debitorit për të bashkëpunuar dhe pritshmëria se ai do të veprojë në mënyrë transparente zbatohet përgjithësisht dhe në të gjitha aspektet e procedurës. Për shembull, detyra për të bashkëpunuar zbatohet për veprimet e ndodhura që dy vjet përpara fillimit të procedurës së falimentimit. Transaksione të tilla mund të konsiderohen të pavlefshme në kushte të caktuara, p.sh. kur transaksione të tilla shkaktojnë dëme në masën e falimentimit (më shumë për këtë si më poshtë).

2.4.2. Kufizimi i administrimit dhe disponimi i pasurive

Pasi të paraqitet një kërkesë dhe gjykata të deklarojë procedurën e falimentimit të hapur, një listë e re rregullash zbatohet mbi aftësinë për të administruar dhe disponuar pasurinë e debitorit. Një faktor kyç që përcakton mënyrën në të cilën mund të ndodhë administrimi dhe disponimi, lidhet me paraqitjen e kërkesës. Sipas LF-së, debitorët që paraqesin një kërkesë, zakonisht u jepen të drejta për të vazhduar të kryejnë aktivitetin e tyre me kufizime të caktuara (Neni 60.1).

Së pari, debitorët në këtë pozicion mund të vazhdojnë dhe operojnë biznesin e tyre në veprimtarinë e zakonshme tregtare. Nuk ka asnjë përcaktim të këtij termi në LF-në. Sidoqoftë, supozohet se termi përfshin aktivitetet dhe transaksionet që janë të zakonshme për funksionimin e biznesit bazuar në përvojën e kaluar. Së dyti, ata do të duhet të mbikëqyren nga administratori dhe të këshillohen me administratorin për çdo veprim disponimi që është jashtë veprimtarisë së zakonshme tregtare.

Shembull: Abla Tables Shpk është në biznesin e shitjes së tavolinave për konsumatorët. Gjatë 5 viteve të fundit, ajo bleu tavolina vetëm nga dy prodhues shqiptarë. Pas paraqitjes së kërkesës për procedurat e falimentimit, Abla vendosi të futej në shitjen e pajisjeve elektrike të prodhuara në Itali. Shoqëria po planifikon të shpenzojë rreth 20% të buxhetit të mbetur të shpenzimeve për blerjen e këtyre produkteve.

Përgjigje: Abla mund të vazhdojë të blejë tavolinat nga prodhuesit me të cilët ka bërë tregti në të shkuarën. Ndoshta mund të blejë të njëjtat produkte nga prodhuesit e tjerë. Sidoqoftë, nuk mund të angazhohet në aktivitete të reja biznesi pa miratimin e administratorit të mbikqyrjes.

Debitorët nuk kanë të drejtë të prekin pasuritë që janë objekt i pretendimeve të kreditorëve të siguruar pa autorizimet e mëparshme të administratorit të mbikqyrjes. Për më tepër, edhe nëse debitorët janë marrë më parë gjatë veprimtarisë së zakonshme tregtare të tyre, pasi të fillohen procedurat e falimentimit, pasuri të tillë konsiderohen të jenë jashtë objektit të veprimtarisë së zakonshme tregtare.

Shembull: Supozoni se Abla Shpk, të kishte një kamion që ishte blerë me një kredi nga Banka Beta dhe që i nënshtrohet një barre siguroese sipas Ligjit shqiptar për Barrët Siguroese. Supozoni se Alba Shpk është e interesuar të shesë kamionin në mënyrë që të paguajë disa nga borxhet e saj.

Përgjigje: Abla nuk do të jetë në gjendje të shesë kamionin nëse administratori nuk e miraton transaksionin. Arsyeja është se Banka Beta është një kreditor i siguruar dhe kamioni është kolaterali i huasë së saj për Alba-n.

Siç u përmend më lart, e drejta e debitorit për administrim në veprimtarinë e zakonshme tregtare është e kufizuar në situatat kur debitori është kërkuesi. Në rrethana të caktuara, debitori mund ta humbasë këtë privilegj, për shembull, kur gjykata mund të përcaktojë që sjellja e debitorit paraqet rrezik për masën e falimentimit dhe interesat e kreditorëve. Kur një kërkesë paraqitet nga një kreditor, administrimi i masës së falimentimit i takon administratorit të falimentimit.

Veprimet e debitorit të ndërmarra kundër parimeve të lartpërmendura mund të kundërshtohen në gjykatë. Administratorët ose një ose më shumë kreditorë që bashkërisht zotërojnë 10 përqind të pretendimeve totale mund të bëjnë kërkesë për shmangien e veprimeve të debitorit në kundërshtim me rregullat e administrimit dhe disponimit, kur veprime të tilla janë të dëmshme për masën e falimentimit ose për kreditorët. Pas një kërkesë të tillë, gjykata mund të pezullojë veprimet e kundërshtuara dhe mund të anulojë pasojat e tyre.

Në rast se fillohen procedurat e likuidimit, debitori humbet të drejtën të administrojë biznesin e tij dhe të disponojë pronën e tij. Administratori do ta vendosë veten në vendin e debitorit dhe do të jetë përgjegjës për funksionimin e të gjithë sipërmarrjes.^[2]

2.4.3. Pasuritë e Përfshira

Kur procedurat e falimentimit fillojnë, të gjitha pasuritë janë objekt i procedurave dhe njihen si masa e falimentimit.

Masa e falimentimit përfshin:

- tërësia e pasurive dhe të drejtave të debitorit në datën e fillimit të procedurës së falimentimit, si dhe pasurive dhe të drejtave të fituara gjatë kësaj procedure, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë ose jashtë tij, përveç pasurive që janë të përjashtuara nga ekzekutimi i detyrueshëm, siç parashikohet në Kodin e Procedurës Civile.

Shembull: Pasuritë e mëposhtme mund të jenë pjesë e një mase falimentimi:

- pasuria që është në zotërimin e debitorit dhe që i përket atij;
- pasuria që i përket debitorit, por në pronësi të dikujt tjetër;
- disa pasuri që debitori i ka dhënë;
- pasuri ose llogaritë e arkëtueshme që i detyrohen debitorit;
- të ardhurat nga pasuria e debitorit (të tilla si shitje, qira, etj.);
- Kuotat e debitorit në partneritetet në një biznes ose pasuri martesore.

[2] Shikoni Nenin 136 të FL-së.

2.4.4. Pasuritë e Përrjashtuara

Debitorët të cilët janë persona fizik, mbrohen nga ligji shqiptar kundrejt rrethanave që do e bënin jetën e tyre shumë të vështirë në rast të falimentimit. Ligji shqiptar mbron debitorët e tillë duke përjashtuar disa pasuri nga konfiskimi dhe likuidimi. Ky përjashtim zbatohet përpara dhe gjatë procedurave të falimentimit.

Lista e mëposhtme jep një përmbledhje të llojit të pasurive që nuk mund t'i sekuestrohen debitorit:

- » sendet e përdorimit personal për të jetuar, siç janë rrobat ose tualetet;
- » ushqimi dhe karburanti i nevojshëm deri në tre muaj;
- » dekorime dhe suvenire, letra, dokumente të familjes dhe libra profesional;
- » sendet artistike dhe shkencore për përdorim profesional;
- » 3 mijë metra katrorë tokë për fermerët që e kanë mjet jetese atë tokë dhe disa kafshë të përdorura për të jetuar;
- » mbështetje minimale për nënat beqare dhe familjet me shumë fëmijë;
- » paga minimale neto ose ndihma sociale siç parashikohet me ligj.

2.4.5. Veprimet e Shmangies

Kur planifikojnë për procedurat e falimentimit, debitorët duhet të veprojnë me mirëbesim pasi veprimet e ndërmarra përpara vendimit për hapjen e një çështje, gjithashtu mund të kundërshtohen. Sipas LF-së, çdo transaksion i kryer nga debitori brenda dy viteve, para fillimit të procedurës së falimentimit, mund të kundërshtohet, me kusht që transaksione të tilla t'i kenë shkaktuar një dëm pasuror debitorit ose të ofrojnë një preferim të pajustificuar ndaj një kreditori specifik.^[3] Ky rregull është krijuar për të mbrojtur interesat e kreditorëve.

Si rregull i përgjithshëm, ekzistenca e dëmit pasuror do të duhet të provohet nga personi që kundërshton një transaksion të caktuar. Sidoqoftë, dëmi pasuror supozohet kur debitori nuk ka marrë asnjë shpërblim në një transaksion të caktuar (p.sh. një dhuratë) ose kur debitori ka përmbushur një detyrim të pasiguruar që nuk është maturuar akoma. Për më tepër, transaksionet me palët e lidhura, ato që i japin garanci një borxhi para-ekzistues, si dhe ato për përmbushjen e detyrimit që nuk është i maturuar akoma, prezumojnë dëmin, përveç se kur provohet e kundërta.

Kërkesa për shmangien e këtyre veprimeve të dëmshme mund të paraqitet nga administratori ose kreditorët. Në këtë rast, kreditorët kanë të drejtën të kërkojnë shmangien nëse administratori nuk arrin ta kundërshtojë transaksionin problematik, dy muaj pasi të informohet për ekzistencën e tij.

[3] Shihni Nenin 79 të LF-së.

Objektivi kryesor i një veprimi për shmangie është për ta kthyer përsëri të plotë masën e falimentimit që do të thotë, për ta sjellë atë në të njëjtën situatë sikur veprimi i dëmshëm të mos kishte ndodhur kurrë. Në këtë aspekt, gjykata kompetente mund:

- të urdhërojë kthimin e masës së falimentimit të çdo prone të transferuar si pjesë e transaksionit të anuluar;
- të kërkojë nga çdo person që zotëron një pasuri të tillë, e cila të ardhurat nga shitja e pasurisë së transferuar në këtë mënyrë ose të parave të transferuara në mënyrë të tillë; ose,
- të shkarkojë ose lehtësojë çdo garanci të dhënë nga debitori.

2.4.6. Publikimet dhe njoftimet

Një nga aspektet më të rëndësishme që kanë të bëjnë me procedurat e falimentimit është publikimi ose botimi i informacionit në mënyrë që të shpërndahet tek të gjitha palët e interesuara. Publikimi i njoftimeve të ndryshme të gjykatës është i rëndësishëm për të lehtësuar aksesin e publikut në informacion.

Në nenin 6 parashikohet:

Procedura e falimentimit është publike, brenda kufijve të parashikuar nga ky ligj dhe që palët pjesëmarrëse në procedurën e falimentimit kanë të drejtë të informohen mbi procedurën, sipas mënyrës së parashikuar në këtë ligj.

Duhet të ketë një ekuilibër midis të drejtës së publikut për të ditur mbi procedurat dhe nevojës për të shmangur shkeljen e panevojshme të së drejtës së debitorit për privatësi, megjithëse debitori nuk ka të drejtë të vendosë për publikimin ose jo.

Informacioni që publikohet përfshin:

- Fillimin^[4], pezullimin ose përfundimin e procedurës së falimentimit.
- Revokimin e vendimit të fillimit nga një gjykatë më e lartë.
- Njoftimet në lidhje me kufizimin e debitorit për ta disponuar ose administruar pasurinë e tij.
- Llogaritë që administratori u paraqet kreditorëve. Debitori ka të drejtë të kundërshtojë llogaritë përpara se ato të publikohen.
- Vendimin për thirrjen e mbledhjes së kreditorëve.
- Përfundimin dhe depozitimin e listës së kreditorëve.
- Vendimin për miratimin ose refuzimin e planit të riorganizimit.
- Shkarkimin e borxheve të caktuara të një personi fizik si edhe revokimi i shkarkimit në fjalë.

Qendra Kombëtare e Biznesit do të ngarkohet me publikimin e informacionit, siç kërkohet në LF-në^[5]. Publikimi në këtë Qendër konsiderohet të jetë njoftim i mjaftueshëm për çdo person që është palë e interesuar në procedurë. Publikimi gjithashtu mund të bëhet në gjykatë dhe në Fletoren Zyrtare.

[4] Duhet të theksohet se fillimi i procedurës duhet të regjistrohet edhe në Regjistrin e Tokës, në rast se masa e falimentimit përfshin të drejtat e pasurisë së patundshme. Neni 32 pika 3 i LF-së parashikon gjithashtu regjistrime në regjistrat e tjerë publik që kanë të bëjnë me të drejtat e pasurisë së debitorit si Regjistri për Barrët Siguruese.

[5] Shikoni Nenin 12 të LF-së.

Gjykata mund të urdhërojë publikimin e informacionit në vende të tjera. Në këtë kuadër, administratorit mund t'i kërkohej të publikojë njoftimet dhe shpalljet në faqen e internetit të debitorit. Nuk ka detaje specifike në ligj për karakteristikat e publikimeve të tilla si përmasa, vendndodhja dhe koha. Në rrethana të caktuara, gjykata do të duhet të vendosë se si të interpretojë këtë dispozitë.

Më poshtë është një shembull i informacionit që gjykata mund të publikojë ose/dhe t'i kërkojë debitorit të publikojë:

Shembull: Njoftimi për Fillimin e Procedurës së Falimentimit:

Data:	1 janar 2020
Në lidhje me:	Kërkesën e ABC Shpk për të nisur Procedurën e Falimentimit
ID Nr.:	333333
Aktiviteti:	Dhënia me qira e Makinerive Bujqësore
Adresa:	Rruga 1, Kati i 2, Tiranë, Shqipëri

NJOFTIM PËR TË GJITHË personat e interesuar. Nëpërmjet këtij publikimi, njoftoheni në Qendrën Kombëtare të Biznesit Shqiptar që debitori i përmendur më sipër ka paraqitur një kërkesë për falimentim në bazë të Ligjit Shqiptar të Falimentimit dhe ka të drejtën e mbrojtjes nga çdo procedurë ekzekutimi jashtë Ligjit Shqiptar të Falimentimit.

URDHËROHET që, në bazë të Ligjit Shqiptar të Falimentimit, nga koha dhe data e depozitimit të kësaj çështje, të gjithë personat, agentët e tyre, punonjësit dhe avokatët nuk do të fillojnë ose të vazhdojnë ndonjë çështje ose të ekzekutojnë të ardhurat ose pagat e debitorit, si edhe atyre u ndalohet rimarrja e pasurisë së debitorit ose nën kontrollin e tij. Personave të tillë u ndalohet më tej të shqetësojnë, ngacmojnë ose bezdisin Debitorin. Të gjitha çështjet që lidhen me sa më sipër bëhen juridiksioni ekskluziv i Gjykatës Shqiptare të Falimentimit.

2.5. Procesi – si të zhvillohet procedura?

2.5.1 Faza e përbashkët

Një fazë e përbashkët pason vendimin për hapjen e një çështje falimentimi. Gjatë kësaj faze, është krijuar një kuadër për të parandaluar interesat individuale që pengojnë përpjekjet e bashkëpunimit të cilat, potencialisht çojnë në rezultate më të mira të përgjithshme.

Një veprim i rëndësishëm për mbrojtjen dhe ruajtjen e masës së falimentimit ka të bëjë me moratoriumin ose "pezullimin" e procedurave të mbledhjes me forcë të detyrimit. LF-ja përfshin një pezullim të procedurave duke detyruar çdokënd që pretendon se ka një pretendim përpara procedurës së falimentimit ndaj debitorit, duhet ta paraqesë atë brenda procedurës së falimentimit në mënyrë që të njihet si kreditor i falimentimit. Pezullimi

zbatohet për depozitim e padive nga kreditorët dhe për çdo procedurë ekzekutimi, tashmë në proces ose që do të fillojë. Pezullimi, gjithashtu përfshin kreditorët e siguruar në masën që kolaterali i tyre është i nevojshëm për biznesin ose veprimtarinë profesionale të debitorit. Pezullimi i fundit (ai që prek kreditorët e siguruar) zgjat vetëm për 6 muaj ose deri sa të miratohet plani i riorganizimit, çfarëdo që të ndodhë e para. Ai që prek kreditorët e pasiguruar ndikon pretendimet, gjatë kohëzgjatjes së të gjithë procesit. Prandaj, debitorët mbrohen nga çdo veprim i kreditorit jashtë procedurës së falimentimit.

Në mënyrë që të organizohet pjesëmarrja e kreditorit dhe të përcaktohet qartë se me cilin mund të ketë nevojë debitorit të negociojë miratimin e planit të riorganizimit, kreditorët, pretendimet e të cilëve u ngritën përpara fillimit të çështjes së falimentimit, d.m.th kreditorët e falimentimit, duhet të paraqesin pretendimet e tyre me shkrim tek administratori^[6]. Kreditorët duhet të japin prova të pretendimeve të tyre ndaj debitorit te administratori. Këto depozitime duhet të përfshijnë origjinën e pretendimit, shumën dhe llojin e pretendimit që kreditori po kërkon.

Kreditorët e falimentimit kanë 45 ditë të llogaritura për të paraqitur pretendimet e tyre nga momenti që vendimi për hapjen e çështjes së falimentimit publikohet në faqen zyrtare të Qendrës Kombëtare të Biznesit. Pas paraqitjes së pretendimeve, administratori ngarkohet të rishikojë dhe klasifikojë ato (në varësi të faktit nëse ato janë të siguruara, të preferuara, të pasiguruara ose të nënrenditura)^[7]. Duke vepruar kështu, ai duhet të regjistrojë ato pretendime në të ashtuquajturën listë të kreditorëve, përveç atyre pretendimeve që ai sugjeron që duhet të refuzohen, të cilat, nga ana tjetër, duhet të përfshihen në një listë të veçantë. Debitorëve u lejohet të rishikojnë këto lista dhe t'i kundërshtojnë informacionet e përfshira në to nëse e shohin të arsyeshme.

Është e rëndësishme të theksohet se, duke qenë se aktivitetet e debitorit do të vazhdojnë për ca kohë, borxhe të reja mund të gjenerohen sapo të hapet çështja e falimentimit, gjë që mund të çojë në shfaqjen e një kategorie tjetër të kreditorëve. Çdo kreditor që ka këtë lloj pretendimi konsiderohet të jetë kreditor i procedurës së falimentimit. Sipas nenit 35 të LF-së, kreditorët e procedurës së falimentimit duhet të paguhen kur kredia e tyre pas fillimit bëhet e matureshme, pa pasur nevojë të presin për pagesën e kreditorëve të tjerë.

Pasi të merret një vendim nga gjykata për pranimin e pretendimeve të kreditorëve, LF-ja kërkon që një vendim të merret nga kreditorët, në një asamble raportuese, duke orientuar një debitor drejt riorganizimit ose likuidimit. Prandaj, 10 ditë përpara mbledhjes së kreditorëve, administratori duhet të paraqesë një raport, i cili duhet të përbëjë bazën për diskutimet që do të zhvillohen në mbledhje. Asambleja e raportimit do të mblidhet nëse kreditorët që përfaqësojnë të paktën 50% të totalit të pretendimeve ose 35% në thirrjen e dytë, janë të pranishëm (ose të përfaqësuar rregullisht)^[8]. Debitori si dhe palët e tjera të interesuara mund të japin komente për këtë raport në këtë mbledhje, e cila është një mundësi shumë e mirës për një debitor që të mbështesë çështjen për riorganizimin e tij. Për të filluar riorganizimin, shumica e vlerës së pretendimeve të pranishme ose të përfaqësuar rregullisht në mbledhje duhet të votojnë në favor të saj.^[9]

[6] Shikoni Nenin 86 të LF-së.

[7] Shikoni Pjesën e Dytë, Kapitulli II i LF-së për përkufizimin e secilit lloj të kreditorit.

[8] Shikoni Nenin 58 të LF-së.

[9] Shikoni Nenin 93 dhe 108 të LF-së.

2.5.2 Faza e riorganizimit

Një pjesë thelbësore e çdo çështje falimentimi është një plan për riorganizimin e debitorit. LF-ja ofron një mundësi për debitorët të propozojnë një plan të riorganizimit si një mundësi e mirë për të mbajtur të hapur biznesin e tyre. Plani i riorganizimit përshkruan mënyrën e ripagimit të borxhit dhe operimet e biznesit do të vazhdojnë pasi plani të miratohet. Një plan riorganizimi mund të zbatohet nëse kreditorët e pranojnë atë dhe gjykata e konfirmon atë.

Faza e riorganizimit ka tre faza kryesore: a) propozimin e të paktën një plani riorganizimi, b) votimin për një plan ose plane të tilla, dhe c) zbatimin e një plani të miratuar.

Dorëzimi i një plani riorganizimi

Planet e riorganizimit mund të paraqiten në gjykatë jo më vonë se një muaj pas mbledhjes së raportimit të kreditorëve nga debitori, administratori, nëse kërkohet nga kreditorët^[10], dhe kreditorët që zotërojnë të paktën 20 përqind të pretendimeve të përgjithshme. Debitorët mund të paraqesin planin e tyre më herët gjatë procesit, madje së bashku me kërkesën për hapjen e procedurës së falimentimit. Por, ky fleksibilitet nuk duhet të ngatërrohet me rregulla të pazbatueshme: mosparaqitja e një plani të riorganizimit në kohën e duhur çon në procedura të likuidimit.^[11]

Planet janë përshtatur për të lejuar vendimin kolektiv dhe konsensual të falimentimit dhe mund të përfshijnë ristrukturimin operacional, si dhe riprogramimin financiar, duke filluar nga marrëveshjet e thjeshta për shlyerje të borxhit, deri te ristrukturimet komplekse të borxhit. Sipas FL-së, planet e riorganizimit duhet të ndjekin një seri rregullash. Këto rregulla synojnë të lehtësojnë miratimin e planit dhe të sigurojnë respektimin e përparësive të kreditorëve dhe ato përfshijnë sa më poshtë^[12]:

Në mënyrë që një plan i riorganizimit të jetë tërheqës për kreditorët dhe që ai të jetë në përputhje me kërkesat ligjore duhet të përmbajë:

- a) shpjegimin e veprimtarisë së debitorit dhe vështirësitë financiare;
- b) një përshkrim të hollësishëm të masave të zbatimit të planit;
- c) një listë të hollësishme të kreditorëve të ndarë sipas klasave;
- d) detajet dhe vlera e pasurive dhe procedurat e përdorura për shlyerjen e borxheve të ndryshme;
- e) procedurat e shitjes, pasuritë që duhet të shiten dhe përdorimi i të ardhurave nga shitja;
- f) datën e fillimit dhe afatet e zbatimit të planit;

[10] Shikoni Nenin 94 të LF-së.

[11] Shikoni Nenin 104 të LF-së.

[12] Shikoni Nenin 99 deri 103 të LF-së.

- g) një deklaratë të qartë që plani përfundimtar zëvendëson çdo të drejtë konfliktuale që ekziston përpara;
- h) një listë të të gjithë anëtarëve të organit drejtues të debitorit dhe shpërblimin e tyre;
- i) të dhëna për financime të reja, dhe ristrukturimin dhe reformimin e borxheve;
- j) identifikimin e administratorit mbikqyrës të propozuar dhe detyrimet e tij për raportim;
- k) parashikimin financiar të situatës së debitorit gjatë periudhës së zbatimit të planit; dhe
- l) vlerësimin e fitimit të likuidimit si një alternativë.

Ndërsa ka liri të mjaftueshme për të hartuar dhe propozuar plane riorganizimi, debitorët duhet të mbajnë disa ide parasysht që do të ndihmojnë në marrjen e miratimit dhe të kufizojnë mundësinë që gjykata të refuzojë planin, në rast se paraqitet një kundërshtim:

- Dorëzoni planin me mirëbesim.
- Planet e realizueshme kanë më shumë gjasa të tejkalojnë kundërshtimet.
- Kreditorët brenda një klase duhet të kenë trajtim të barabartë.
- Kur kreditorët vendosen në pozitë më të mirë se sa do të ishin në rast të likuidimit, plani ka më shumë gjasa të miratohet.

Sapo të paraqitet plani i riorganizimit, gjykata e falimentimit menjëherë ia dërgon planin palëve të interesuara (përfshirë Komitetin e Kreditorit, nëse ka), për komente.

Votimi i Planit të Riorganizimit

Kreditorët e njohur rregullisht dhe ata që janë pjesë e listës së kreditorëve mund të marrin pjesë në mbledhjen e diskutimit dhe të votimit të planit^[13]. LF-ja kërkon një kuorum minimal që formohet nëse:

- a) kreditorët pjesëmarrës ose të përfaqësuar zotërojnë të paktën 50% të shumës së përgjithshme të pretendimeve.
- b) kreditorët pjesëmarrës ose të përfaqësuar zotërojnë të paktën 50% të shumës së përgjithshme duke përjashtuar pretendimet e siguruara ose të nënrenditura^[14].

Një avantazh i debitorëve që parashikohet në LF-në është që propozimi i tyre për planin e riorganizimit do të diskutohet dhe votohet në rend të parë. Nëse ky plan formon shumicën e kërkuar, asnjë plan tjetër nuk do të merret në konsideratë. Plani tjetër që do të merret në konsideratë është plani i hartuar nga administratori dhe më pas planet e paraqitura nga kreditorët, nëse ka.

[13] Shikoni Nenin 105 të LF-së.

[14] Shikoni Nenin 104 të LF-së.

Negociatat gjatë mbledhjes janë procese dinamike dhe mund të çojnë në ndryshime të planit. Nëse propozohen ndryshime thelbësore të planit, për shembull, një ndryshim që çënon vazhdimësinë e veprimtarisë tregtare ose një ndryshim që përfshin një zvogëlim të pretendimeve me më shumë se 5%, atëherë një mbledhje tjetër duhet të planifikohet brenda 15 ditëve të ardhshme për të votuar planin e ndryshuar. Një vonesë e tillë i jep kreditorëve mundësinë për të marrë në konsideratë në mënyrën e duhur ndikimin e këtyre ndryshimeve, ndërsa i jep debitorëve mundësi tjetër për negociata të mëtejshme.

Si rregull i përgjithshëm, një plan do të konsiderohet i miratuar nëse, në çdo klasë, shumica në vlerën e pretendimeve të kreditorëve të pranishëm ose të përfaqësuar në mbledhje votojnë në favor të planit. Përrjashtimisht, nëse plani parashikon zvogëlimin e më shumë se 50% të pretendimeve ose një riplanifikim të tyre për më shumë se pesë vjet, miratimi i planit është i vlefshëm nëse miratohet nga jo më pak se 65% të pretendimeve të klasës së prekur^[15]. Kreditorët e siguruar votojnë vetëm në rast se ata janë të prekur nga plani^[16]. Pretendimet e kreditorëve të nënrenditur, nga ana tjetër, konsiderohen të përjashtuara për qëllime të votimit, megjithëse plani mund të parashikojë një përjashtim nga ky rregull^[17]. Ndërsa për Debitorin, miratimi i tij do të prezumohet përveç nëse ai nuk e kundërshton planin deri në datën e mbledhjes së kreditorëve. Megjithatë, kundërshtimi i një debitori si person juridik do të konsiderohet i pavlefshëm nëse plani nuk e lë debitorin në një situatë më të keqe se ajo e likuidimit, dhe nëse asnjë kreditor nuk do të marrë vlerë më të madhe se ajo e pretendimit të tij.

Edhe kur një plan nuk përmbush asnjë nga kufizimet e miratimit të përmendura më parë, debitori ose propozuesit e tjerë të planit, mund të miratojnë planin, një situatë që njihet zakonisht si ristrukturim i borxhit. Kur një klasë e kreditorëve nuk e miraton planin, ky i fundit do të konsiderohet i miratuar nëse përmbushen tre kushte. Së pari, kreditorët e klasës në fjalë nuk janë në një situatë më të keqe sipas planit sesa do të ishin në rastin e likuidimit të debitorit. Së dyti, anëtarët e kësaj klase nuk duhet të diskriminohen në mënyrë të padrejtë në krahasim me anëtarët e çdo klase tjetër, brenda të njëjtës nënndarje. Së fundi, LF-ja gjithashtu parashikon që asnjë anëtar i ndonjë klase tjetër nuk merr një kompensim më të lartë sesa shuma e pretendimeve të tij^[18].

Kundërshtimi dhe Ankimi kundër Planit të Riorganizimit

Pas pranimit të planit dhe depozitimit të procesverbalit të mbledhjes së kreditorëve në gjykatë, palët e interesuara mund t'i shqyrtojnë ato^[19]. Administratori, debitori dhe kreditorët që kanë votuar kundër planit dhe ata që nuk morën pjesë në mbledhjen e kreditorëve, mund të depozitojnë një kundërshtim me shkrim të planit brenda dhjetë ditëve nga depozitimi në gjykatë. Planin kundërshtimit mund të bazohet vetëm në:

- një shkelje të dispozitave të LF-së në lidhje me përmbajtjen e planit,
- mungesën e shumicës së vlefshme,
- ndonjë shkelje të kërkesave procedurale formale të përcaktuara në LF-në për

[15] Shikoni Nenin 108 të LF-së.

[16] Shikoni Nenin 101 të LF-së.

[17] Shikoni Nenin 103 të LF-së.

[18] Shikoni Nenin 112 të LF-së.

[19] Pala përcaktohet në Nenin 3 të LF-së dhe përfshin debitorin, çdo kreditor, administratorin ose çdo palë tjetër, që konsiderohet e tillë në përputhje me LF-në.

zhvillimin e mbledhjes, për shembull, rregullat procedurale në lidhje me thirrjen e mbledhjes, përfaqësimin e palëve, procedurën e votimit, llogaritjen e kuorumit dhe shumicës dhe përcaktimin e klasave të kreditorëve, dhe

- mungesën e zbatueshmërisë së planit.^[20]

Pra, Gjykata do të vendosë për çdo kundërshtim ndaj miratimit të planit.

Debitorët, si dhe kreditorët që kanë kundërshtuar planin, do të kenë mundësinë për të depozituar një ankim kundër miratimit të planit ose një kundërshtim brenda 10 ditëve nga data e vendimit të gjykatës për miratimin. Duhet theksuar që ky kundërshtim nuk pezullon zbatimin e planit të riorganizimit, përveç nëse gjykata e apelit vendos ndryshe, mbështetur në shkaqe që çënojnë rëndë interesat e kreditorëve ose interesat publike^[21].

Efektet dhe Zbatimi i Planit të Riorganizimit

Miratimi i planit të riorganizimit do të ketë efektet e mëposhtme:

- Përmbajtja e planit është detyruese për të gjithë kreditorët e falimentimit, por nuk do të çënojë detyrimin e bashkëdebitorëve ose garantuesve.
- Debitori duhet të përmbushë detyrimet që rrjedhin nga plani, dhe jo detyrimet e mëparshme.
- Të gjitha kërkesat për ekzekutim që rrjedhin nga pretendimet përpara procedurës së falimentimit, pezullohen gjatë kohëzgjatjes së planit ose do të pushohen nëse parashikohet shprehimisht në plan.
- Debitori shkarkohet nga detyrimet e bashkëdebitorëve dhe garantuesve që pretendojnë kundrejt tij.
- Detyrat e administratorit konsiderohen që janë përmbushur^[22]. Një administrator mund të qëndrojë në detyrë për të mbikëqyrur zbatimin e planit, nëse plani e parashikon shprehimisht këtë.
- Debitori rimerr të drejtën e disponimit të pasurisë së tij sipas kushteve të planit.

Nëse plani është zbatuar rregullisht administratori informon gjykatën duke paraqitur vërtetimin për përmbushjen e plotë dhe depoziton të gjitha dokumentet që dëshmojnë përmbushjen e detyrimeve të përcaktuara në plan. Gjykata më pas duhet të shprehet me vendim për përmbushjen e planit. Ky vendim duhet të shpallet publikisht.

Në rast se depozitohet një kundërshtim në lidhje me zbatimin e planit, administratori i mbikëqyrjes duhet t'i paraqesë gjykatës shpjegimet e nevojshme dhe gjykata do të vendosë nëse do të miratojë përmbushjen e planit ose të fillojë procedurat e likuidimit.

[20] Nëse nuk paraqitet ndonjë kundërshtim, plani do të konsiderohet i miratuar pa veprime të mëtejshme. Shikoni Nenin 111 të LF-së.

[21] Shikoni Nenin 114 të LF-së.

[22] Shikoni Nenin 117 të LF-së.

2.5.3 Faza e likuidimit

Debitorët që nuk janë në gjendje të riorganizojnë borxhet e tyre ose të rehabilitohen ndërsa janë në gjendjen e paaftësisë pagueuse do të shkojnë drejt likuidimit. Sipas LF-së, likuidimi është procesi i shitjes së pasurive të debitorit dhe shpërndarjes së të ardhurave tek kreditorët e tij. Për personat juridik, likuidimi sjell pushimin e aktivitetit të tyre ligjor. Për personat fizik, likuidimi çon në një fillim të ri dhe borxhet shkarkohen pasi pasuritë përdoren për të shlyer kreditorët.

Afati i likuidimit

Debitorët mund të kërkojnë likuidim në çdo kohë gjatë procedurave të falimentimit. Nëse është në proces rehabilitimi ose riorganizimi të borxheve, Debitori duhet të kërkojë likuidimin kur konstaton që plani nuk mund të zbatohet.

Shembull: Adnani arriti të negociojë me 5 kreditorët e tij një plan riorganizimi të përsheptuar pasi ai vlerësoi se do të bëhej i paaftë për të paguar brenda 3 muajve. Plani nuk ishte i mirëmenduar dhe Adnani e kuptoi që plani nuk mund të zbatohet për shkak të rënies me 70% të të ardhurave të tij të pritshme.

Rezultati: Adnani mund të paraqesë një kërkesë për procedurën e falimentimit në gjykatë dhe të kërkojë likuidimin e menjëhershëm.

Gjithashtu, administratori mund të kërkojë likuidimin në rast se aktiviteti tregtar i debitorit është ndërprerë ose debitori nuk mund të zbatojë planin e riorganizimit^[23]. Debitori ka të drejtë të dëgjohet përpara se gjykata të marrë një vendim. Përveç kësaj, kreditorët mund të vendosin në favor të likuidimit në mbledhjen e raportimit^[24].

Pasojat e Likuidimit

- Debitori do të humbasë të drejtën për administrimin dhe disponimin e pasurisë së tij;
- Të gjitha borxhet e debitorit do të konsiderohen të maturuara;
- Plani i likuidimit hartohet nga administratori dhe do të rishikohet nga të gjitha palët e interesuara. Në masën e lejuar, plani i likuidimit duhet të parashikojë transferimin e biznesit të debitorit që të vazhdojë të operojë. Debitori, si dhe kreditorët dhe punëmarrësit e tij, mund të paraqesin komente ose kundërshtime brenda 15 ditëve nga data e depozitimit të planit në gjykatë^[25]. Duke marrë parasysh komentet e tyre, administratori mund të riformulojë planin tërësisht ose pjesërisht brenda 5 ditëve;
- Pas miratimit nga gjykata, plani i likuidimit duhet të zbatohet brenda tre muajve, por afati mund të zgjatet në mënyrë të arsyeshme deri në gjashtë muaj;
- Administratori duhet të depozitojë një raport çdo dy muaj;
- Në përputhje me planin e likuidimit, masa e falimentimit do të likuidohet dhe shpërndarja e të ardhurave do të bëhet tek kreditorët e listuar në përputhje me radhën e përparësisë në Nenin 144 si më poshtë:

[23] Idem.

[24] Shikoni Nenin 93 të LF-së.

[25] Idem.

- a. pretendimet e siguruara;
- b. pretendimet e kreditorëve të preferuar – Punëmarrësit e punësuar deri në 3 muaj, detyrimet e qirasë të debitorit person fizik, kompensimet e punëmarrësve në lidhje me dëmtimet personale, borxhet tatimore të një viti para falimentimit;
- c. pretendimet e kreditorëve të pasiguar;
- d. pretendimet e kreditorëve të nënrenditur – gjobat për pagesat e vonuara ose veprime të tjera të debitorit, huat për të afërmit
- e. pretendimet e anëtarëve - partnerë biznesi, aksionarë dhe ortakë të shoqërive tregtare

- Debitorët si persona juridik pushojnë së ekzistuari
- Debitorët si persona fizik shpesh shkarkohen nga borxhet (shikoni diskutimin në vijim)
- Në fund të procesit të likuidimit, procedurat e falimentimit zakonisht përfundojnë.

E rëndësishme: për një vit të plotë, pas përfundimit të procedurave, debitorët mund të monitorohen dhe nëse shfaqen pasuritë e fshehura, procedurat mund të rifillojnë. Kjo do të ndodhë nëse pasuritë mund të mbulojnë koston e rifillimit të procedurave plus 5% të detyrimeve të papaguara.

2.5.4 Riorganizimi i përshpejtuar i LF-së

LF-ja ofron një mundësi tërheqëse për debitorët që janë në një situatë të pashmangshme paaftësie paguese që mund ti prekë ata brenda gjashtë muajve. Në parim, qëllimi i kësaj procedure të përshpejtuar është të parandalojë vështirësitë financiare duke marrë miratimin për një plan riorganizimi nga të gjitha palët e interesuara. Ky opsion sigurohet akoma kur debitori është në gjendje të përmbushë detyrimet e tij

Kërkesa e cila duhet të paraqitet brenda periudhës 6 mujorë përpara fillimit të procedurës së parashikuar të falimentimit ndjek procedurën e kërkesës së rregullt të falimentimit, por përfshin elementë shtesë dhe i nënshtrohet afateve më të shkurtra për hapat e saj të ndryshme.

Përveç kërkesave të rregullta, debitori paraqet kërkesën duke përfshirë:

- a. të gjitha dokumentet e renditura në shkronjat “a” deri në “e”, të pikës 1, të nenit 14, të LF-së, përshtatur me situatën e pashmangshme të paaftësisë paguese;
- b. një propozim të planit të riorganizimit, duke përfshirë detyrimisht përmbajtjen e përshkruar në nenin 98 të LF-së;
- c. deklaratë noteriale për gatishmërinë e mbështetjes së kreditorit/ëve, që përfaqësojnë 30 përqind ose më shumë të vlerës totale të pretendimeve të regjistruara në llogaritë e debitorit.

Gjykata vendos për fillimin e procedurës së riorganizimit të përshpejtuar nëse vërtetohet gjendja e paaftësisë paguese të debitorit dhe kërkesa është në përputhje me kërkesat e mësipërme. Gjatë këtyre procedurave, debitori vazhdon të administrojë biznesin e tij, por çdo transaksion që nuk përfshihet në rrjedhën normale të veprimtarinë së tij kërkon miratimin e administratorit.

Ndërsa, procedurat e ekzekutimit kundër debitorit do të pezullohen me qëllim lehtësimin e negociatave.

Për të ndjekur zhvillimet, administratori do të hartojë një raport të përkohshëm në lidhje me shkaqet e vështirësive financiare të debitorit, si dhe një raport përfundimtar në lidhje me planin e riorganizimit të përshpejtuar, të paktën një javë përpara votimit. Këto dy raporte duhet të dorëzohen menjëherë në gjykatë. Pas përgatitjes së listët së kreditorëve, duke ndjekur kryesisht procedurën e vendosur për procedurat e përgjithshme të falimentimit, kreditorët do të votojnë për propozimin e riorganizimit të përshpejtuar. Kuorumi dhe miratimet rregullohen nga rregullat që zbatohen në procesin e riorganizimit të përgjithshëm. Kundërshtimet, nga ana tjetër, do të lejohen vetëm duke u bazuar në pamundësinë për të formuar shumicën e kërkuar.

Pas miratimit, plani i riorganizimit të përshpejtuar do të zbatohet me kusht që debitori të vazhdojë të administrojë biznesin e tij gjatë zbatimit. Nëse plani refuzohet, atëherë gjykata e falimentimit do të shpallë hapjen e procedurës së zakonshme të falimentimit, përveç rasteve kur debitori vërteton që nuk është në gjendjen e paaftësisë paguese.

***Kujtesë!**

Gjykata Pret Drejtësi dhe Transparencë në çdo propozim të planit të riorganizimit.

2.6. Shkarkimi i debitorit nga detyrimet – Rifillimi

Në dallim nga personat juridik, debitorët si persona fizik nuk pushojnë së ekzistuari pas likuidimit.

Shkarkimi nga detyrimet pas falimentimit do të lehtësojë debitorin si person fizik nga detyrimet e tij të mbetura dhe do ta lejojë atë të ketë një fillim të ri në aspektin ekonomik. Për të patur të drejtën e shkarkimit, debitori si person fizik duhet të përmbushë të gjitha kërkesat e parashikuara në ligj.

Likuidimi i pasurive të debitorit është mënyra kryesore e shlyerjes nga debitori. Debitori do të shkarkohet nga detyrimet e mbetura që nuk janë mbuluar gjatë procedurave. Përveç kësaj, një kujdestar do të caktohet për një periudhë 5 vjeçare, ose një periudhë tjetër që do të vendoset nga gjykata, për të shpërndarë shumat mbi baza vjetore te kreditorët e falimentimit, pretendimet e të cilëve nuk janë shlyer plotësisht përmes likuidimit. Shuma e dorëzuar nga debitori, që është çdo shumë përtej limiteve të kostos së jetesës, do të jetë zgjidhja për lehtësimin e shlyerjes së mëtejshme nga kujdestari. Gjatë këtij procesi, debitori duhet të përmbushë kërkesat e mëposhtme:

- a) të kryejë veprimtari të përshtatshme me qëllime fitimi ose të kërkojë të punësohet dhe nëse është i papunë, të mos refuzojë një punësim të arsyeshëm,
- b) t'i transferojë kujdestarit gjysmën e vlerës së pasurisë e fituar nga ai me anë të trashëgimisë ose në lidhje me të drejtat e ardhshme që rrjedhin nga trashëgimia,
- c) të njoftojë administratorin për vendbanimin e ri ose vendin e ri të punës,

- d) të informojë gjykatën ose kujdestarin për çdo të ardhur nga punësimi dhe përpjekjet e bëra për të gjetur punë,
- e) të kryejë pagesat për kreditorët e falimentimit vetëm nëpërmjet kujdestarit.

Debitorët duhet të kenë parasysh se disa borxhe nuk do të shkarkohen, dhe debitori do të jetë i detyruar t'i paguajë ato. Borxhet që nuk do të shkarkohen përfshijnë:

- huatë që i janë dhënë debitorit për të paguar shpenzimet e procedurës së falimentimit;
- detyrimet që kanë lindur si rezultat i mashtrimit, dëshmime të rreme ose të veprimeve të tjera në keqbesim ose veprimeve jokorrekte, të kryera me dashje nga debitori;
- detyrimet në lidhje me mbështetjen financiare të fëmijëve;
- gjobat dhe sanksionet administrative;
- huatë e studentit;
- detyrimet që rrjedhin nga veprimet që kanë shkaktuar dëmtimin e një personi tjetër;
- detyrimet që mbeten të pashkarkueshme nga procedura e mëparshme e falimentimit; dhe
- detyrimet në lidhje me pronat e transferuara te personat e lidhur me debitorin.

Duke iu nënshtruar kushteve dhe kufizimeve të mësipërme, debitori ia doli! Nuk ka më thirrje telefonike nga kreditorët, nuk ka më shkresa nga kreditorët dhe nuk ekziston më rreziku për t'u paditur për borxhe. Megjithatë, debitori duhet të ketë kujdes pasi revokimi i shkarkimit mund të ndodhë në ndonjë nga rastet e mëposhtme:

- për shkak të shkeljes të detyrimeve të debitorit duke penguar përmbushjen e detyrimeve të kreditorëve. Gjykata e falimentimit vendos që revokimet do të bëhen me kërkesë të një kreditori falimentimi. Kërkesa mund të paraqitet në çdo kohë brenda 6 vjetësh nga vendimi për shkarkimin;
- nëse debitori nuk arrin të informojë gjykatën në lidhje me detyrimet e tij ndaj kreditorit;
- nëse evidentohet se debitori ka shkelur qëllimisht ndonjë nga detyrimet e tij dhe, si pasojë, ka dëmtuar në mënyrë të konsiderueshme kreditorët e falimentimit;
- nëse debitori është dënuar për vepër penale pas fillimit të procedurave të falimentimit dhe derisa kujdestari të mbyll veprimtarinë e tij;
- nëse shkarkimi është marrë me anë të mashtrimit; ose
- nëse kujdestari nuk merr shpërblimin e tij.

SHTOJCA I

Pyetje të Shpeshta

1. Unë kam një biznes dhe nuk mund të paguaj kartat e kreditit dhe borxhet e tjera këtë muaj. A mund të kërkojë hapjen e një procedure falimentimi?

Procedurat e falimentimit kanë si qëllim të ndihmojnë personat që nuk mund të përmbushin detyrimet e tyre kur bëhen për t'u paguar. Megjithatë, procedurat e falimentimit mund të shmangen duke negociuar me kreditorët për një plan riorganizimi të borxheve.

2. Kam një biznes që operon në fushën e turizmit. Jam në pritje të një zgjidhje në lidhje me epideminë e Koronavirusit brenda 4 muajve, unë nuk do të kem mjaftueshëm likuiditet dhe nuk do të jem në gjendje të shlyej detyrimet e mia të papaguara. A mund të kërkojë hapjen e një procedure falimentimi dhe riorganizim të këtyre detyrimeve?

Në parim, po. Një debitor mund të paraqesë kërkesë për falimentim nëse mendon se mund të bëhet i paaftë për të paguar brenda 6 muajve të ardhshëm. Megjithatë, debitori duhet fillimisht të përpiqet të negocioj drejtpërdrejt me kreditorët, përpara se të kërkoj mbrojtje në rast falimentimi.

3. Kreditorët e mi kanë paraqitur kërkesën për likuidim të biznesit tim. A mund të administroj biznesin dhe disponoj pasurinë time pas kësaj kërkesë?

Jo. Me hapjen e procedurave të falimentimit pas kërkesës së kreditorit, debitori që ka falimentuar humbet të drejtën e tij për administrimin dhe disponimin e pasurisë së tij. Kjo e drejtë jepet vetëm me hapjen e procedurave pas kërkesës për riorganizim të paraqitur nga debitori.

4. Unë jam një debitor person fizik; a do të shkarkohem plotësisht nga të gjitha detyrimet e mia pasi të përfundojnë procedurat e falimentimit?

Nuk shkarkohen të gjitha detyrimet. Detyrime të tilla si ndihma financiare për fëmijën, huatë e dhëna për të mbuluar kostot e procedurës së falimentimit dhe detyrimet nga transferimi i pavlefshëm i pasurisë janë shembuj të borxheve që nuk janë shkarkuar.

5. Si debitor, a kam të drejtë të shpreh mendimin/kundërshtimin tim për planet e riorganizimit?

Po, debitori ka të drejtë të kundërshtojë planin e riorganizimit, por duhet ta bëjë këtë përpara mbledhjes së diskutimit të kreditorëve.

6. Banka ime, punonjësit e mi dhe shoqëria ku kam marrë makinën me qira më telefonojnë pasi nuk kam kryer pagesat në kohë. A mund të kërkoj hapjen e një procedure falimentimi në mënyrë që t'i ndalojë ata?

Një nga qëllimet kryesore të procesit të falimentimit është të ndihmoj debitorët që janë persona fizik të shkarkohen nga borxhet, pasi të paguajnë në mënyrë korrekte kreditorët e tyre. Një nga mekanizmat e falimentimit është shlyerja kolektive e detyrimeve. Prandaj, kreditorët ndalohen për të vazhduar procedurat e tyre të ekzekutimit gjatë procedurave të falimentimit. Debitorët persona fizik mund të paraqesin kërkesë për falimentim kur

nuk mund të paguajnë ose gjykojnë se nuk mund të paguajnë borxhet kur maturohen ose brenda gjashtë muajve. Debitorët nuk duhet të kërkojnë hapjen e procedurës së falimentimit vetëm për të shmangur kërkesat për kryerjen e pagesave, kur në fakt ata janë në gjendje të përmbushin detyrimet e tyre.

- 7. Kam shumë borxhe që nuk mund t'i paguaj. Unë nuk kam para, pasuri dhe akses në asnjë financim. A duhet të kërkoj hapjen e një procedure falimentimi?**

Me shumë mundësi jo. Një kusht i procedurave të falimentimit është pagesa e kostos së procedurave. Përveç nëse debitori ka fonde të mjaftueshme për të paguar fillimisht koston e procedurave, gjykata mund të refuzoj kërkesën, pasi i jep mundësinë kreditorëve dhe palëve të tjera të interesuara të shprehin opinionet e tyre. Edhe nëse një çështje është e hapur, mungesa e fondeve mund të çojë në mbylljen e procedurës për fonde të pamjaftueshme për të mbuluar kostot e procedurave të falimentimit.

- 8. Procedurat e falimentimit kanë përfunduar. Unë kam një automjet për të cilin nuk e kam informuar administratorin i cili nuk është shkarkuar nga detyra e tij. A mund dikush të ndërmarrë ndonjë veprim kundër meje?**

Gabim. Mashtrimet e debitorit gjatë procedurave të falimentimit janë bazë për të rifilluar procedurat e falimentimit edhe një vit pas përfundimit të procedurave, veçanërisht në rastet kur pasuria ka vlerë të lartë (e barabartë me ose më shumë se 5% të detyrimeve të papaguara ndaj kreditorëve të caktuar.)

Projekti zbatohet nga Korporata Financiare Ndërkombëtare (IFC), pjesë e Grupit të Bankës Botërore (WBG) dhe me mbështetjen e Sekretariatit Shtetëror Zviceran për Çështjet Ekonomike (SECO).

Për më shumë informacion, ju lutem kontaktoni:

Z. Igor Matijevic

Menaxher Rajonal për Programin

e-Mail: imatijevic@ifc.org

Znj. Irena Gribizi

Koordinatorë e Projektit për Shqipërinë

e-Mail: igribizi1@ifc.org

Në partneritet me:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Departement of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO